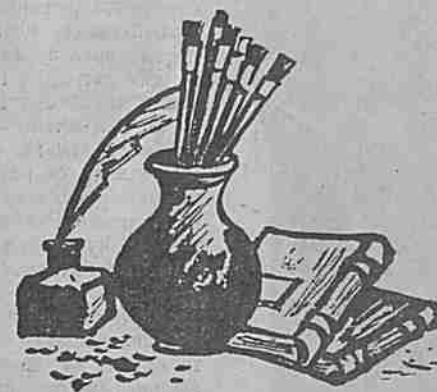

НИКОЛАЙ РАЙНОВ

35 ГОДИНИ ТВОРЧЕСТВО

Участуват: академик проф. Тодор Павлов, академик Людмил Стоянов, проф. Кирил Цонев, Цветан Минков, Иван Мартинов, Пенчо Пенев, Ламар, Евтим Томов, Божидар Божилов и др.

Редактира комитет

Николай Райнов и по-рано бе, и сега е прав, когато твърди, че писател, който не може нищо да „домисли“, т. е. който чисто пасивно, механично, фотографично се старее да отрази реалната действителност, в никой случай не може да бъде истински велик и с дълбоко и трайно значение писател. Това е безспорно и безусловно така. И доколкото сам Николай Райнов в целокупното си творчество се прояви и проявява именно като творец с ярко очертана способност да „домисля“, т. е. да създава художествени митове, да насища произведенията си с богата романтика и пр., дотолкова неговото творчество, общо взето, е за нас интересно, поучително и ценно.

... Ние днес чествуваме неговото огромно литературно дело, неговите големи заслуги за развитието на българския поетичен език, неговото феноменално трудолюбие и устрем, неговата колосална ерудиция и културни интереси, неговата изумителна плодовитост като автор на легенди, притчи, приказки, поеми и романи, неговата забележителна работа като преподавател, неуморен сказчик и оригинален график.

Академик Тодор Павлов

ЛЮДМИЛ СТОЯНОВ

НИКОЛАЙ РАЙНОВ

Николай Райнов е безспорно забележителна фигура в нашия културен живот. Като писател той е упражнил значително влияние върху езика и езиковите форми на художествената литература. Той допринесе много за музикалното богатство на тия форми, за техния метафоричен и морфологичен развой. Езикът на Николай Райнов е нещо ново: декоративно пано от багрите на живия език, майсторска златорезба на словото, звъняща чистота на речта.

Книгите на Николай Райнов, които той публикува след „Богомилски Легенди“ искаха сякаш да ни смаят най-напред с езика си, с музиката на фразата, с богатството на образа, с афористичния си строй. После идваше другото: съдържание, тематика, стил. Не ше и дума, че такъв език не

се свързваше с грубите битови форми, с всекидневния народен живот, с честа, царвулите и фабричния тежък труд. За този език бяха нуждни царски чертози, пишна обстановка, многобагрен живот. Той можеше да се вмести в богати велеречиви мъдроставия, в мистични притчи. Този етап в творчеството на нашия голям писател е днес една затворена врата, зад която ние ще надникнеме, не да познаем и се насладим от художествената правда на живота и събитията, а за да дирим оригиналните му езикови багри.

Николай Райнов плати, за жалост, голям данък на идеализма и литературния естетизъм. Мъртвите идоли на источните и гръцка митологии, на християнската мистика живеят в неговите видения реален живот, и вър-

ху тях той гради своята жизнена философия. Светът на библията е за него свят на живи образи, които той се мъчи да одухотвори чрез средствата и „магията“ на словото. Получава се впечатление, че читателите му са или трябва да бъдат средновековни теолози, запознати с иносказателния смисъл на символите и притчите. За духа на българската литература, за нейния реализъм и демократични традиции, Райновият художествен метод е нещо чудо, лишено в основата си от жизнена стойност. Реалистичния художествен метод отхвърля безусловно всяка мистика в строежа на духовната и материална култура.

Обаче като палмник в словестното богатство на народа, заедно с уроците на времето, историческите събития, житейския опит — пред духовния му поглед израства цялата народна снага, мистическите миражи се разсейват и съзнанието стъпва на здрава почва. След Сиромах

Проф. КИРИЛ ЦОНЕВ

Н. РАЙНОВ КАТО ДЕКОРАТОР

Всеки, който познава декоративните пейзажи и дърворезби на Николай Райнов, вижда отразен в тях стилът не само на художника но и на писателя Николай Райнов. Това се дължи на туй, че този творец оставя върху всичките си творби свой личен отпечатък. Чувството му за микрокосмоса, за отмереното степенуване, за обобщаване и свързване в едно цяло на отделните съставки; богатата образност и пищност; способността му да оформи образа

чрез лично изнамерени средства, са присъщи, както на литературните му, така също и на декоративните и графичните му творби — в единия случай Николай Райнов си служи майсторски със словото, в другите — с мисълта, формата, баграта и взаимноотносителността на бялото с черното.

В декоративните пейзажи на Николай Райнов се вижда много ясно богатото му чувство за ритмичен обмен от едри, топли и студени петна, които майсторски са разнообразени с по-малки, звучащи в допълнителни хармонии, дребни акценти; цветята, тревите, клоните и листата, не изпълняват само собствени функции в картината, те са част от цялото — чрез тези си пейзажи, Николай Райнов ни кара да изживеем не само всекидневния образ на поляните, дърветата, хълмовете и небето, но и онзи, в една спокойно стихнала празничност, при която тинтявата израства високо в небесата, ливадите стават богато обаяни килими, а небето трепти в оранжевите и виолетови отблясъци на слънчевия залез.

Преди двадесетина години някои наши художници, които в днешно време нямат почти никакво значение за декоративното изкуство, се опитаха да работят в стила на Николай Райнов; повечето от тях обаче не разбраха доколко важно значение имат принципите на този стил, а се движеха по повърхността му. На тях им липсваше присъщата за Николай Райнов нежна лиричност и онази съзерцателност на човека от ориен-

(Следва на 2 стр.)

(Следва на 3 стр.)